

Waldemar Wierzbą

ŚWIYNTY MORCIN

Downo, downo tymu, wew czworym wieku naszymy ery, chorobnie dalecharno – za górami, za lasami, za pińciómą jynziorami – wew Sabarii, wew rzymski prowincji co jóm pozywali Panonia, sie urodził gzubek. Taki fajń chłopyszek, nie. I tej, łód razu było widać, że to jes fifny szczón! Że na wszystko nojdnie jakijś specjalny knyf, co by to nie było. I że jest lepsiejszy łód swoji matki i łojca. A to ci byli lepsi ludzie, tej! Łojciec był trybunym, nie! I tyn łojciec doł tymu gzubkowi na imie Morcin, co miało znaczyć, że óń, tyn gzubek, jes waleczny jak sóm rzymski bóg włejny Mars i należy dó Marsa. Bo tyn jegó łejciec chcioł, żeby Morcin, doł sie za żołniyrza. Ale zaczym miał możność gó dać wojska, to Morcin już jag miał dziesieńc lot został katechumenym (znaczy sie zaczął przygotowywać do krztu), ale sie łokścić ni mógł, bo sie tyn jegó łejciec nie chcioł zgodzić. Nie kozoł mu sie kścić ażeby! Morcin ze chrztu nie zrezygnowoł, ale to był szczón usuchany – nie jag dzisiej wiara wew gemaji, co ji sie zdaje, że szyskie rozumy zeżarła! – i jag miał pietność lot, to poszed do wojska, tag jag fciół łojciec. I został rzymskim legionistóm. Był dobrym żołniyrzym, bo óń miał do szyskiygo fif. Jag miał siydymnaście lot to złożył żołniyrskóm przysiyngę. Bo już był dorosły i mógł iść na włejne. Bo sie wtedy zostawało dorosłym jak sie miało siydymnaście lot, a nie jag dzisiej – ochnaście. I zes tym rzymskiym włeskiym, nie, to ci zaś zaczął jżdżać po świecie. I tej, jedyn roz, w 338 roku to ci zajachoł do miasta Amiens wew Galii. Akurat ci była zima i óń jachoł na kóniu ko tego miasta i, tej, zoboczł całkim skarpniyntego zez zimna dalasioka (znaczy sie zmarzniętego żebraka, nie). I tej, o małe co by tyn dalasiok kojtnół łód mrozu. Sie Morcinowi zrobiło mu się gó żol. Tej, sztopnół śrupa. Złoz na zimie. Zeblyk ze sie swój mantel. (Znaczy sie płaszcz.) Chwycił gó wew jednóm pazure, a wew drugóm wzion miecz i przechajtnół tyn mantel na pó tag ino roz. I oddoł jedne pó swojygo mantela, wiara godo, że to było te wiynksze pó, tymu dalasiokowi. Sóm sie zaś obakutoł tóm drugóm półowóm mantela, wkrachlół sie na śrupa i pojachoł dali.

Jachoł, jachoł, jachoł oż zajachoł dó swoi kwatery. Cós se tam spucnół na kolacjum – bo już był wieczór – i se zaroz po tym wyr robiuł, bo gó zaczął marek dusić (znaczy spać mu sie zachciało). I jag nynoł, to mu sie na śpiku pokozoł sóm Pón Jezus. I tyn Pón Jezus jymu na tym śpiku tag godoł: – Łejery,

ale żym zmorz, tej! Ale tyż żym skarp, nie. Cołki żym przekarknół! Jagbyś ty mie tóm półówkóm mantela nie obakutoł, to jo już bym buł fertig jag nic! A tam sie jeszczek zleciaa wuchta aniołów. I tyn Pón Jezus tag godoł dó tych aniołów, tej: "Ady wej, jag mie tyż tyn Morcin katechumen przyoblyk!" Wej, ale tyż fajn mantel. nie! No. Doł mi, wiara, wiynksze pó mantela! Ady wej!...

A aniołóm sie to widziało i óne tag godały: "Ja, ja! Ale ci tyż fajn mantel! Cheba gabardinowy!" – godo jedyn.

– Ale dzie gabardinowy! To ci bydzie flausz! – godo drugi.

– Aaa tam – nie gabardinowy ani nie zez flauszu ino wołnianny! – To jes wołna jag nic!

I sie zaczęły kócić. Oż sie Pón Jezus na niych źdrzaźniół: "Zamknijcie te kalafy! Nie o to sie rozchodzi czy gabardinowy, czy wołnianny, ale o to, że doł!". I pewnie by Pón Jezus doł tym aniołóm jeszcze wiynkszy oremus, ale sie Morcin łóbudziół. I wtedy Morcin powiedział so: Halt! Ni ma da. Jo sie podobóm Panu Jezusowi i jo sie musze łokścić. I sie łokściół. To buło na Wielkanoc wew 339 roku. I łod tego czasu patrzył ino jag by tu śwignóńc (znaczy porzucić) wojskowóm służbie i służyć Panu Bogu oraz ludziom, a nie jakiemuś tam Marsowi. Ale to nie buło tag ajnfach! Okazja do tegó sie nadarzuła dopiyo łosymnaście lot późni: wew 356 roku jak pojachoł zez cezarym Julianym na wyprawę wojynnóm do Galii przeciwko Germanóm. Sie szyscy szykowali na luchanie. Ojszczyli miecze i tag dali... Na drugi dzień miaa być bitwa zez Germanami. Ale ci tyż tako wielgo kalaraja, jag nie wiył! I żeby sie żołniyrzóm barzyj fciało luchać zez tymi Szkiebrami, to jym dawali dubeltowy żołd – znaczy dwa razy tyle bejmów, co normalnie, nie. I wtedy Morcin godo, że tag i tak. Że ón jes krześcijninym, nie. I żeby jymu tych dubeltowych bejmów nie dawać, ino żeby jegó już zez wojska zwolnić. I że ón sie luchoł nie byńdzie, bo ón nikogusińko już zaciukać nie fce. I fajrant! Bo wiara jak sie urodzi, to se już niech żyje, a nie żeby jóm wyrychtowywać na drugi świat i to jeszczek tylocharno! Bo sie wtedy na tóm kalaraje zjachało wiary jak narodu!

I tedy sie normalnie narobióło, tej! Wiara zaczęła na niego drzeć kalfy: – Tej, ty żeś sie cheba zez gupiył bez ściane macoł ty szplinie jedyn?!... Jutro tako wielgo kalaraja bydzie zez Szkiebrami, a tyn pierun jaśnisty mo fefry i patrzy zgolić. Sie nie luchać. Łejeryniu Kłochany Świynty, tag ni może być! I fcieli gó

zaroz za to do kiby zamknóć. Bo chto to widzioł takie cóś! Że szysko wiara sie idzie luchać, jak Mars koże, a jedyn żołniyrz-bojónczka nie fce iś! No poruta jag diaski do całygó wojska, nie! No.

Ale Morcin tedy tag dó niych godo: Jo nie jezdym bojónczka i fefrów ni móm. Jo zaro jutro raniutko moge iś wew piyrszym szeregu do boju, przez miecza i zbroi, aby zes samym krzyżym wew pazurze. Bo jo jezdem krześcijanin i jo fefry móm aby przed Bogiym! I jo już zabijoł drugi wiary nie bynde, ażeby! I, tej, ón by poszed, i nie wiada, co by buło, ale Szkiebry na drugi dzień same powiedziały, że óne sie już luchać ze nikym nie fcóm i kalaraja jes odwołano. Tej, chtó wiy, czy nie aby dategó, że sie chorobniki dowiedziały, że Morcin na niych zez krzyżym wyleci! I miały sie fefry na niego śwignóć. Chto wiy?...

No to jak już kalaraja buła odwołano i Szkiebry wróciły dó sie, a wojsko rzymskie tyż już mogło iś nazod do chaty. To Morcina już nik nie fciół na siule wew wojsku trzymać i gó zwolnili. Jag gó ino zwolnili, nie. To ón nic ino zaroz pojachoł dó swojygo łocja i swłoji matki. I zaroz jych tyż na wiare krześcijańskóm nawrócił i sie okścili.

Zaś pojachoł dó znowyk do miasta Poitiers wew Galii. I tam wew tym Poitierze buł biskupym św. Hilary. I tymu św. Hilarymu sie Morcin od razu spodoboł i by gó przyjón jak króla. Ale Morcin nie fciół nidz wiency ino być pustelnikiym. To św. Hilary doł mu pustelnie wew Ligugé. To buło wew 360 roku, jak św. Morcin zamieszkoł wew ty pustelni jeszcze zes kilkóma drugiymi pustelnikami. Tam bez jedyności lot sie św. Morcin umartwioł i modłuł do Pana Boga.

A jak wew 371 umar św. Hilary, to wiara od razu fciaa św. Morcina zrobić biskupym. Bo chto jag nie ón! Ale św. Morcin nie fciół żodnych zaszczytów i sie, tej, schowoł, jag gó wiara szukaa, żeby gó zrobić tym biskupym. I by gó, tej, nie znojdli, żeby nie gynsi, co tyż fciały, żeby św. Morcin zostoł biskupym i zaczęły gyngać i tym gynanim pokazały, dzie sie św. Morcin schowoł i tedy już – ni ma da – ón już musioł zostać tym biskupym. To buło 4 lipca 371 roku. Od tego czasu gynś, nazywano gynsióm świyntomarcińskóm, jest atrybutym św. Morcina i jest na łobrazach malowano razym zez św. Morciny.

Biskup św. Morcin bez długie lata służył Bogu i ludziom. Łón, tyn Świynty Morcin buł cinyngiym skrómy. Nawet jag gó wiara wybrała na biskupa, to sie nie rozrucoł (znaczy nie żył rozrzutnie) i odrzucał wszelkie bogactwo. Specjalnie

zakłodoł na sie włosiennice, żeby sie umartwiać. I siedzioł u sie wew katedrze i nie czekoł oż chtëś dó niego przyjdzie, ino sóm wychodziuł do wiary i z nióm godoł, żeby sie dowiedzieć co i jak. Zawsze kożdymu pómóg. Buł biskupym bez 25 lot. Umar 8 listopada 397 roku, a jego pogrzeb odbył sie 11 listopada i dlatego 11 listopada co rok obchodzimy Święto Morcina. Sława i kult Świntygo Morcina szybko objęła dużą część Europy.

– Kościół Świntygo Morcina i osada Świnty Morcin powstały ku jego czci także na terenie, na którym obecnie jes Poznań. Mijały wieki i w 1891 roku wew kościele Świntygo Morcina proboszcz, ksiundz Jan Lewicki łopowiadał o Świntytm Morcinie. Kozoł, go naśladować i tag jag ón pomagać zdalasiały wiarze (znaczy biydnym). Wtynczos wew kościel buł tyż Jan Menzel czeladnik zez pobliski cukierni. Słuchoł tego, co ksiundz godoł o tym, jak Świnty Morcin pómogoł zdalasiały wiarze. Tyn czeladnik chcioł tak samo zrobić coś lo drugi wiary (znaczy dla innych ludzi), ale nie wiedzioł, co mo zrobić. I tej, na wieczór zaczón go marek dusić i mioł sen. Wew tym śnie usłyszioł stukot kopyt i zoboczuoł Świntygo Morcina na biołym kóniu. Świnty Morcin jegó nie widzioł, ale zoboczuoł gó jegó kón i się spłoszył, i zgubił podkowę, tej. Jak ino tyn czeladnik zoboczuoł te podkowie, nie. To łod razu wiedzioł, co mo zrobić, tej. Jak sie ino na rano łobudzioł, to zaroz poleciooł dó cukierni i upiekł słodkie (pamiyntocie, wiara, że słodkie to jes ciasto, nie). To słodkie miało taki samiuchny kształt jak ta podkowa, łod tego kónia, nie. To były piyrsze rogale świyntomarcińskie! I tyn czeladnik, Jan Menzel, rozdoł biydnym te rogale, żeby mieli co dobrego do spucniyńcio (znaczy do zjedzenia). Wtedy powstała tradycja, żeby biedni dostawali rogale za darmo. Ale ta wiara co mo bejmy (ci ludzie, którzy mają pieniądze), powinła za rogale zapłacić.